

IN EN OM

Het Erasmushuis

het Humanistisch Verbond

MEDEDELINGEN VOOR DE LEDEN

No. 8

Aflossing van de wacht

Als ons geheugen ons niet bedriegt, is het sekretaris Coenders geweest, die in ditzelfde blad enkele jaren geleden gepleit heeft voor actieve deelname van alle leden der gemeenschappen aan het werk. Omdat de ervaring leert, dat men niet kan doorgaan met roofofbouw te plegen op de vrije tijd van enkelen, deed hij de suggestie aan de hand, dat ieder lid van het Verbond tenminste gedurende twee jaar een taak op zich zou nemen, hetzij als bestuurder of wel zich zou belasten met een der vele werkzaamheden, die de groeiende omvang van onze activiteit met zich brengt.

Nu in de verschillende besturen met het oog op de nader komende jaarvergaderingen het bezetten van openkomende plaatsen weer de aandacht vraagt en de ervaring leert, dat dit karwei in de meeste gevallen niet eenvoudig is op te knappen, is er alle aanleiding het „plan-Coenders” nog eens onder de aandacht te brengen. Maar al te veel leden weten zich aan elke medewerking te onttrekken met argumenten, die geen hout snijden. Gebrek aan tijd b.v. is een geliefkoosde verontschuldiging, die het altijd wel doet. Een veel gehoorde opmerking is ook, dat de zittende bestuursleden het zo voortreffelijk doen, zo onmisbaar zijn en er zelf zo veel plezier in hebben, dat het niet aangaat hen te vervangen.

Ongetwijfeld zit er in dit alles een grond van waarheid. Er zijn mensen, die slaaf van hun agenda zijn geworden. Zij nemen een plaats in het leven in, die hun eenvoudig geen enkele speling meer toestaat. Het verschijnsel neemt zulke afmetingen aan, dat er langzamerhand een hele literatuur over bestaat, waarin het verschijnsel van alle kanten benaderd wordt. Overigens zijn het dikwijls juist deze mensen, die geleerd hebben met hun tijd te woekeren en in staat zijn er altijd nog wat bij te doen.

Maar we denken niet in de eerste plaats aan hen. In een artikel in „Elsevier” van 11 augustus wijst dr. W. F. Wassink, de bekende kankerspecialist erop, dat de strijd tegen deze ziekte in Amerika vooral gesteund wordt door een enorme groep van vrijwilligers. In het land van de dollar bestaat een sterke neiging zich voor humanitaire doeleinden in te zetten, verklaarbaar misschien als tegenwicht, maar ook door het feit, dat het dagelijkse werk te weinig van geest en gemoed vraagt. Bovendien krijgt men met de verder gaande mechanisering meer vrije tijd, voor de vrouw wordt de gezinstaat eenvoudiger, de gezinnen zijn kleiner geworden en vele vrouwen hebben op hun 45e jaar hun handen wat meer vrij.

Zonder nu toch altijd mank gaande vergelijkingen te trekken lijkt ons toch de konklusie gewettigd, dat ook in ons land de strijd voor het dagelijks brood wat minder tijd vraagt. Het vraagstuk van de vrije-tijdsbesteding is dan ook in hoge mate aktueel, ook voor de ouderen, die geen plaats meer in het arbeidsproces behoeven in te nemen.

Voor de werkers van ons Verbond bestaat dat vraagstuk niet. Zij weten best, waaraan zij een groter of kleiner deel van hun vrije tijd kunnen gebruiken en zij doen dat zonder het gevoel te hebben zware offers te brengen. Maar dat wil helemaal niet zeggen, dat een deel van hen het niet graag eens aan een ander zou willen overgeven of zou zien, dat een stuk werk, dat tot nu moest blijven liggen, werd aangepakt. Met de groei van het Verbond breidt ook het werk zich uit, en het is het chronische gebrek aan mankracht, dat deze uitbreiding remt. Daarom is het nodig, dat ook zij, die tot nu toe vonden, dat het zo wel goed ging, in het nieuwe jaar de wacht aflossen, om na enige tijd tot de ontdekking te komen, dat zij door dit werk hun eigen leven verrijkt hebben.

Th. P.

U hebt al eerder gehoord over de Stichting Erasmushuis?

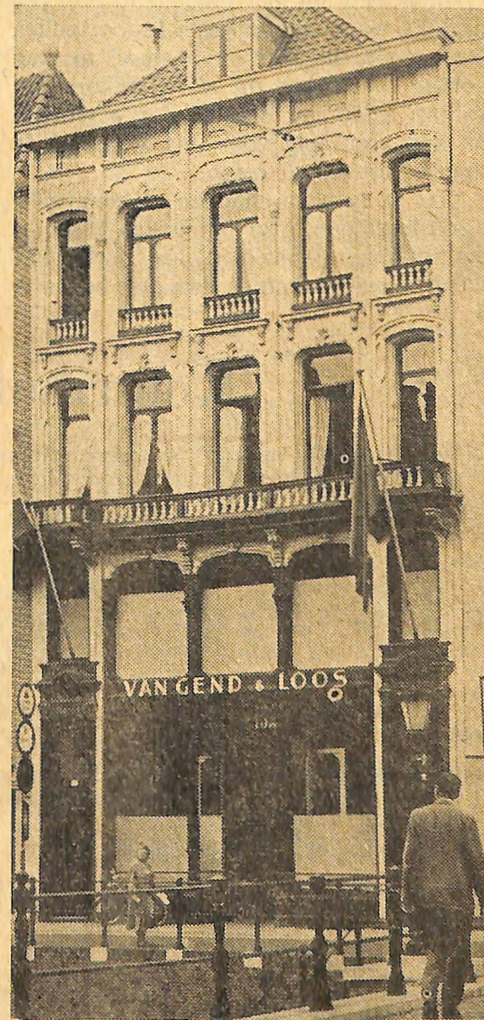
Deze Stichting is met medewerking van het hoofdbestuur door de gemeenschap Utrecht opgericht. De Stichting heeft een groot huis aan de Oudegracht 152 te Utrecht aangekocht, waarin een aantal zalen zal worden ingericht en waar de landelijke bibliotheek en het Centraal Bureau van het Verbond gevestigd zullen worden. U zult begrijpen, dat voor de koopsom, de verbouwingskosten en de inrichtingskosten een zeer grote som geld nodig is.

Het Stichtingsbestuur is er in geslaagd, dank zij de medewerking van velen, vrijwel het gehele benodigde bedrag bijeen te brengen. Er ontbreekt nog circa f 15.000,—.

Het Stichtingsbestuur doet een beroep op u te zorgen dat ook dit ontbrekende bedrag er komt, door een gift te doen of deel te nemen aan de 4 pct. obligatielening, die de Stichting heeft uitgeschreven in coupures van f 100,—. Het is ook mogelijk een of meer onder-obligaties te verkrijgen van f 10,—.

Werkt mee aan het tot stand komen van dit eerste gemeenschapshuis, dat ook een grote landelijke betekenis zal krijgen.

Uw toezegging kunt u richten aan het sekretariaat der Stichting Erasmushuis, Oudegracht 152, Utrecht. Het postgironummer is 319316 ten name van de Stichting.

In „Mens en Wereld” van 18 augustus stond bij een artikel over het Erasmushuis deze foto afgedrukt. Inmiddels is niet alleen „Van Gend en Loos” van de gevel verdwenen, maar ook binnenin het een en ander veranderd. Gaat u maar eens kijken, als u in Utrecht bent.

Een vraag

en

het antwoord?

In een drietal opstellen (respektievelijk verschenen in In en Om van september en oktober en in dit nummer) hebben wij u een globaal overzicht gegeven van enkele belangrijke activiteiten van ons Verbond, in het bijzonder met betrekking tot de financiële zijde.

Gaan wij een en ander nu samenvatten, dan blijken de besproken onderdelen de volgende ronde sommen te vergen:

Centraal Bureau	f 40.000
Organisatie algemeen	„ 15.000
Praktisch Humanisme	„ 25.000
Totaal	f 80.000

Aangezien het hier uitsluitend gaat om jaarlijks weerkerende vaste lasten, zullen deze totale uitgaven in beginsel moeten worden bestreden uit vaste inkomsten, waarop ieder jaar kan worden gerekend. Dit zijn voorlopig voor ons Verbond de kontributies van de leden.

Ook de gemeenschappen moeten, naar u zult begrijpen, over inkomsten beschikken ter financiering van hun werkzaamheden. Reglementair is dan ook bepaald,

dat ruwweg 40% van de kontributies in de plaatselijke kas vloeit, terwijl 60% ten goede komt aan de landelijke kas.

Willen wij de bovenstaande uitgaven dekken, dan leert een eenvoudig reken-sommetje, dat daarvoor bruto aan kontributies moet worden ontvangen een bedrag van niet minder dan f 135.000,-. In 1956 werd echter niet meer ontvangen dan rond f 80.000,-, waaruit u duidelijk zal blijken, dat de financiële situatie uiterst pijnlijk is.

Wat doen wij daaraan? Er is, dunkt ons, geen andere mogelijkheid dan zo spoedig mogelijk het kontributiebedrag hoger te maken en daarvoor hebben wij uiteraard uw medewerking nodig. Het kongres van dit jaar heeft besloten een nieuwe kontributieschaal vast te stellen, die u hieronder aantreft. Aan u vragen wij nu deze schaal nog eens nauwgezet te bestuderen en met de daad te bewijzen, dat het humanisme u iets waard is, weliswaar ieder naar zijn krachten, maar dan toch ook tot het uiterst mogelijke. Onnodig te zeggen, dat de schaal slechts de minimum kontributie aangeeft.

Wij weten dat van vele zijden en veelal met reden een beroep op u wordt gedaan, maar laat de strijd voor en de versterking van onze overtuiging in deze wereld niet zonder voldoende materiële middelen. Geef het Humanistisch Verbond, uw Verbond, de handen om mee te werken!

W. C. KOPPENBERG
Penningmeester

Kontributieregeling

1. De leden betalen een kontributie overeenkomstig hun inkomen, met dien verstande, dat echtparen hetzelfde betalen als alleenstaande personen.

2. De leden stellen hun kontributie vast volgens onderstaande schaal:

INKOMEN			MINIMUM-KONTRIBUTIE		
per week	per maand	per jaar	per week	per maand	per jaar
t/m f 80,-	f 340,-	f 4.000,-	f 0,20	f 0,85	f 10,-
„ „ 100,-	„ 425,-	„ 5.000,-	„ 0,30	„ 1,25	„ 15,-
„ „ 120,-	„ 510,-	„ 6.000,-	„ 0,40	„ 1,70	„ 20,-
„ „ 160,-	„ 680,-	„ 8.000,-	„ 0,60	„ 2,55	„ 30,-
„ „ 200,-	„ 850,-	„ 10.000,-	„ 0,80	„ 3,40	„ 40,-
boven „ 200,-	„ 850,-	„ 10.000,-	„ 1,-	„ 4,25	„ 50,-

3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 bedraagt de minimumkontributie voor gepensioneerden of daarmee gelijk te stellen personen met een inkomen beneden f 40,- per week, f 170,- per maand of f 2.000,- per jaar:
f 0,06 per week, f 0,25 per maand.

4. Bovendien kan het gemeenschapsbestuur in bijzondere gevallen de kontributie bepalen op ten minste f 0,12 per week, f 0,50 per maand.

Verantwoording giften

Ontvangen in oktober en november 1956

Opbouwfondsen

H. V. te N. f 9,-; D. G. te H. f 3,-; E. L. te B. f 20,-; H. V. te H. f 7,-; P. J. K. te R. f 25,-; G. B.-W. W. te T. f 6,-; H. V. te 's-G. f 22,50; J. A. H.-K. te H. f 20,-; M. v. N. te

J. f 6,-. Totaal inclusief vorige verantwoording f 7.565,33.

Fonds Geestelijke Verzorging

M. M. te A. f 500,-; J. R. v. D. te H. f 500; H. P. te A. f 1000,-; W. K. te H. f 1000,-.
Totaal inclusief vorige verantwoording f 3.330,50.

Op de valreep

Toen in 1952 De Ark in gebruik werd genomen, werd aan het toch al niet kramp bemeten arbeidsterrein van het Verbond een stuk werk toegevoegd, dat geheel nieuwe aspecten meebracht. Zonder te zeggen dat alle mogelijkheden reeds ten volle zijn uitgebuit en alle moeilijkheden volkomen zijn overwonnen, mag wel worden vastgesteld, dat dit bijzondere gebouwencomplex in nauwelijks vier jaren een onmisbare plaats in het Verbondsleven heeft ingenomen.

Wie deze bijzondere plaats nader wil aanduiden voert in de eerste plaats de geheel eigen sfeer aan, die kenmerkend is voor De Ark, maar verklaart dan nog niet zoveel meer, nademaal juist een begrip als sfeer bijna volkomen aan iedere beschouwing ontsnapt en eerst in de beleving tot haar recht komt.

Maar zij wordt dan ook ten volle beleefd in onze ark en hoewel voor zoiets ongreepbaars als sfeer ook de dingen een rol spelen - de kamers en kamertjes van allerlei ongekende vormen, de verbijsterende sortering van trappen en trapjes b.v. - zijn het toch vooral de mensen, die een oord als dit zijn eigen kachet geven en wel in het bijzonder zij, die er permanent verblijven, dus de staf.

Die eigen sfeer is vooral in de eerste jaren, wanneer alles nog zijn weg moet vinden, geen vanzelfsprekende zaak. Voor De Ark is in dit opzicht de weg gevonden, al is het nu ook weer niet zo, dat deze weg al geheel in kaart is gebracht, hetgeen voor een dergelijk vaartuig trouwens ook weinig gebruikelijk is.

Er is een gerede aanleiding dit alles vast te stellen, nu de heer J. G. Eekman zijn functie als beheerder neer gaat leggen om in dienst te treden bij de stichting Jeugd en Muziek. Hij heeft immers vanaf het begin een groot aandeel gehad in de opbouw van dit bijzondere Verbondswerk, dat vooral de eerste jaren en steeds in het hoogseizoen het uiterste van de medewerkers vroeg.

Nu de eerste kapitein van boord gaat mag ook in dit ledenorgaan een hartelijk woord van dank niet ontbreken met de wens, dat de nieuwe werkkring in alle opzichten bevrediging mag schenken.

W. COENDERS

Ons praktische werk

Bij het praktische humanistische werk, dat op dit ogenblik door het Verbond wordt gedaan valt te onderscheiden tussen het werk, dat met overheidssteun wordt uitgevoerd en het werk, dat geheel voor onze eigen rekening komt.

Tot het eerste valt te rekenen het werk in de arbeiderskampen en het werk in de gevangenissen. Verreweg het grootste deel van de uitgaven hiervoor neemt de overheid voor zijn rekening. Gezien echter de betekenis van de geestelijke verzorging van medemenssen, die in de bijzondere omstandigheden waaronder zij leven, daaraan juist de grootste behoefte hebben, is het vanzelfsprekend, dat wij als humanisten daaraan ook onze geldelijke bijdrage hebben te leveren. Het werk in de arbeiderskampen kost het Verbond dan ook een bedrag van rond f 6500,- en dat in de gevangenissen f 1000,-, welk laatste bedrag uiteraard veel te laag is, doch verklaard wordt door het feit, dat het nog maar sedert kort aan de gang is. Een verhoging is aanstaande.

Daarnaast kennen wij ons eigen geestelijk verzorgingswerk. Voor de organisatie daarvan heeft het Verbond de commissie praktisch humanisme, kortweg Coprahu.

In het bijzonder wordt daarin aandacht besteed aan het ziekenhuisbezoek, het werk in de

Open brief

Aan het hoofdbestuur van het
Humanistisch Verbond

Dames en Heren!

Ge hebt, blijkens de publikaties in ons orgaan, in de algemene pers en door de radio, gemeend een verklaring te moeten afleggen naar aanleiding van de gebeurtenissen die zich in de laatste week van oktober en de eerste week van november hebben afgespeeld. Volkomen juist gedacht; het Nederlandse volk, en zeker het buitenkerkelijk deel, heeft er recht op te weten hoe het hoofdbestuur van de grootste humanistische organisatie over deze schokkende gebeurtenissen denkt.

Ge vangt aan met het uitspreken van uw ontsteltenis en woede over de gebeurtenissen in Hongarije en over het verdriet dat u vervult om de ellende van het Hongaarse volk. Alweer, volkomen terecht! Maar dames en heren, nergens in uw verklaring lees ik iets over de woede die u heeft bevangen toen het drama van de overval op Egypte zich voltrok of over de ontzaglijke ellende die de Fransen over Algerije, waar reeds 300.000 mensen in hun bevrijdingsstrijd zijn omgekomen, hebben gebracht, noch over de streek van de Franse machthebbers om Algerijnse onderhandelaars, die met medeweten en goedkeuring van de Franse regering van Marokko naar Tunis vlogen, te onderscheppen, en gevankelijk naar Frankrijk te voeren. *Waarom dit meten met twee maten?*

Het is juist, zoals ge opmerkt: „In beide gevallen gaat de strijd om de politieke macht, maar in Hongarije wordt de geestelijke vrijheid systematisch neergeslagen”. Het is echter *niet* juist, „dat de democratische wereld onverbloemd haar eigen fouten kritiseert, wanneer menselijke waarden gevaar lopen” en het is evenmin juist „dat onder de diktatuur de stilte van de dood heerst”. Om met het laatste te beginnen.

Gedurende de laatste 3½ jaar, na de dood van Stalin is er in Rusland en in de satellietlanden zeer duidelijk een en ander veranderd. Over de mate waarin die verandering heeft plaats gegrepen valt te twisten, de verandering ontkennen betekent geen deel hebben aan het werkelijke leven. De gebeurtenissen in Polen en in Hongarije zijn er een duidelijk voorbeeld van. Dat de Hongaarse gewapende opstand met geweld is neergeslagen bewijst niet, dat er geen diepgaande veranderingen plaats hebben gevonden. Het bestaan van Rusland werd bedreigd (zie het hoofdartikel in „Trouw” van 10-11-1956, waarin dit onomwonden wordt toegegeven) en het bedreigde Rusland sloeg toe, zoals Nederland in twee koloniale oorlogen terugsloeg ¹⁾, toen het meende dat ook zijn bestaan bedreigd werd, zoals Engeland in Kenia, Brits-Guyana, Cyprus en nu in Egypte toeslaat, zoals Frankrijk in Indo-China, Tunis, Madagascar, Marokko, Algiers en Egypte heeft toegeslagen en toeslaat, omdat ze meenden dat hun bestaan als grote mogendheden bedreigd werd en wordt.

Wat de Westerse democratie betreft, men zou al even blind moeten zijn, als men de voordelen van deze, lang niet volmaakte, democratie zou ontkennen, als wanneer men *elke* ontwikkeling in democratische zin in Rusland en de satellietlanden ontkent.

Ik neem graag uw zinsnede over: wendt u af van een politiek die onmenselijkheid tot methode maakt. Dat is niet alleen met de Russische, doch praktisch met elke koloniale politiek het geval! Dit laatste mis ik in uw verklaring. Gij richt uw aanval vrijwel geheel op één kant en verzuimt op te merken dat de democratie in het Westen in groot gevaar verkeert.

Toen uw verklaring ontstond wist ge van de vernielingen door jongeren en ouderen aangebracht in de winkels, drukkerijen en panden waar communisten huisden of men meende dat er communisten woonden. Vernielen en vooral: boeken verbranden, uiting van fel anti-demokratische wildheid. Waarom daar geen woord over gezegd? Hebt ge de redevoeringen op 4

en 5 november door de radio gehoord, ook die, uitgesproken op de nationale demonstratie op de Dam, speciaal door de laatste spreker? Die laatste rede was in één woord ontstellend, één kweken van oorlogspsychose, één opzetten van de ene volkerengroep tegen de andere, rampzalig. De uitbarstingen van vernielzucht en de hamsterrage zijn zeker niet uit de lucht komen vallen. De grote en kleinere pers, week- en dagbladen – de goede niet te na gesproken – beijveren zich om de vredesbewegingen, vooral de Derde Weg, te bedelven onder hele en halve leugens, maar de gelegenheid de onwaarheden recht te zetten werd en wordt niet geboden. Is democratie alleen van kracht voor mensen en groeperingen die geld hebben? Met de radio is het precies zo gesteld. De vredesorganisaties hebben geen zendtijd, de Vrijdenkersradio (V.R.O.) is 20 jaar geleden op aansporing van de N.S.B.! verboden en nog steeds heeft geen enkel democratisch kabinet de moed gehad dit onrecht te herstellen.

In Frankrijk is tegen prof. Henri Marrou onmiddellijk een strafvervolg ingesteld „wegens het verraden van geheimen”, omdat hij in „Le Monde” de misdadige methoden van de Fransen in Algerije onthulde. Hetzelfde lot trof de beroemde verzetsstrijdster Claude Georgette Gerard, nadat ze haar ervaringen in Algerije aan de regering had meegedeeld en in „Demain” gepubliceerd. Om slechts twee voorbeelden te noemen.

Het Hongaarse volk heeft met de wapens gestreden en voelt zich nameloos verraden door het Westen, omdat de gewapende hulp die gesuggereerd was, gelukkig, niet is gekomen. Gelukkig, omdat er een derde wereldoorlog uit voortgevloeid zou zijn, een oorlog, we weten het, die de vernietiging van alle partijen zou betekenen.

Waarom wijst uw verklaring niet op het fatale van deze suggesties? Iedereen kon en moest weten dat een gewapende strijd van Hongarije tegen Rusland op een nederlaag zou uitlopen.

Natuurlijk moeten de Hongaren geholpen worden waar nodig is. Maar niet de Egyptenaren en niet de Algerijnen? Waarom niet *alle* slachtoffers van het militair geweld? Vergist u zich niet. In Azië en Afrika worden deze gebeurtenissen geheel anders bezien dan hier, wordt Rusland niet beschouwd als *de* bringer van alle ellende, maar worden die democratische landen als Engeland en Frankrijk ten tonele gevoerd als *de* verraders van hun *eigen* democratische principes. Ook in deze landen, met name Frankrijk, kan de ontwikkeling geheel anders lopen dan we denken en hopen. „Dat het Hongaarse drama de communisten hier te lande (Frankrijk) veel kwaad zal hebben gedaan is nog helemaal niet gezegd. . . Men kan toch moeilijk verwachten dat de gemiddelde communist nu opeens in de socialistische armen zou vallen om Mollet en de zijnen van harte geluk te wensen met „de vuile oorlog in Algerije” (N.R.Ct. 12-11-56).

Wij steunen de Hongaren en alle onderdrukten op de lange duur het beste door het geweld als *middel ter oplossing van politieke (en andere) problemen vierkant af te wijzen en de geesten rijp te maken voor redelijk overleg*. Het is met groot verdriet en teleurstelling dat ik moet konstateren dat uw verklaring niet in deze richting werkt. Door uw eenzijdige beoordeling en veroordeling verzwakt ge zelf de konstruktieve krachten die gij en ik zo nodig achten. „Het staat voor ons vast, dat de mens anders *moet* en anders *kan*”, inderdaad, maar dan zal hij de democratie ook tot de *wezenlijke* grondslag van zijn *gehele* maatschappelijke leven moeten maken, nationaal en internationaal, niet alleen met woorden, maar ook met daden.

P. SCHUT

¹⁾ Mag ik de brochure van Prof. Teeuw „Het konflikt met Indonesië als spiegel voor Nederland” in uw aandacht aanbevelen? Uitg. W. van Hoeve, Den Haag.

GEHOORD EN GELEZEN

Nieuws uit de gemeenschappen

Laren-Blaricum heeft een geheel nummer van het gemeenschapsblad „Gooise Grenspost” gewijd aan de gebeurtenissen in Hongarije. Andere gemeenschappen bepaalden zich tot het afdrucken van de verklaring van het hoofdbestuur en tot het opwekken van de leden om steun te verlenen waar dit mogelijk was.

Leiden vierde het 10-jarig bestaan met een goed geslaagde feestavond, waar dr. J. C. Brandt Corstius de feestredenaar was.

Ook in **Groningen** en **Hengelo** werd in de pers en op bijeenkomsten de betekenis van tien jaren humanistische activiteit herdacht.

Schiedam heeft het gemeenschapsorgaan in een nieuw jasje gestoken en het ziet er inderdaad fleurig uit.

Utrecht gaf met een forumavond de leden gelegenheid vragen te stellen op levensbeschouwelijk en praktisch terrein, waarop ze natuurlijk ook antwoord verwachtten.

Nunspeet meende dat de akuele gebeurtenissen in Hongarije en Egypte belangrijk genoeg waren om er een zondagmorgenbijeenkomst aan te besteden. Een paar gesprekken in kleinere kring zullen er wel op volgen.

Amsterdam heeft in de wijkgemeenschappen een reeks van bijeenkomsten vastgesteld ter bespreking van het rapport „De laagontwikkelde

gebieden”. Het maandblad „De Loopmare” dat er weer uitstekend verzorgd uitziet, vertelt ook iets over de vorderingen bij de bouw van de A. H. Gerhardtstichting, het toekomstige tehuis voor buitenkerkelijke bejaarden, dat in het nieuwe westen van Amsterdam verrijst.

Den Haag bewijst met een lijstje van maar liefst 39 namen dat de groei van het Verbond gestadig doorgaat.

Arnhem geeft haar blad thans in druk uit in samenwerking met Humanitas. De belangstelling voor de bijeenkomsten zal er hopelijk door toenemen.

Leeuwarden bespreekt op huiskamerbijeenkomsten een aantal onderwerpen, die met de praktijk van het dagelijkse leven samenhangen. Titels, o.a. „De handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw”, „Oud worden en gelukkig zijn” en „Het verzekeringswezen”. Een voorbeeld om na te doen.

Baarn/Soest houdt ook dit jaar een kerstbijeenkomst. In meerdere gemeenschappen is dit het geval, anderen beleggen op oudejaar een korte samenkomst.

Hiermede besluiten we dit overzicht in de hoop, dat volgend jaar *alle* gemeenschappen regelmatig nieuwtjes zullen doorgeven.